

A láncfűrész szobrász

Beszélgetés M. Tóth Zsolt jég szobrásszal

Láncfűrészrel lát neki a munkadarabnak, de a véső és a vasaló is nélkülözhetetlen a végső forma kialakításához. Hibázni nem lehet. M. Tóth Zsolt jég szobrász tizenkét éve faragja a jeget, amiért számos elismerése mellett az idei Nemzetközi Jég szobrász Versenyen is első díjjal jutalmazták munkáját Londonban.

Hogyan lesz valakiből jég szobrász?

– Nem tudom, mert én sem annak készültem. A Kőbányai Porcelángyárban voltam ipari tanuló, esztergáltam hublit (bőr kemény agyagrudat), készítettem szigetelőket, s az Anyagipari Technikumban is fejlesztettem a tudásomat. Végül, mint kísérletező kedvű keramikakészítő, belekóstoltam a kisplasztikázás örömeibe is, s egyéb faragott játékokkal is alakítottam a formaérzékeimet. Ennek láttán kért meg egy barátom arra, hogy faragjak neki néhány jég szobrot.

Fogott egy vödör vizet, lefagyasztotta, és elkezdte farigcsálni?

– Majdnem így nézett ki a dolog. Csapvizet fagyasztottam le különböző edényekben, belül persze teljesen zavaros lett, megfehéredett.

A „közönséges” fagyás ugyanis kívülről befele halad, s a vízben lévő klór, oxigén miatt a jég belseje nem lesz átlátszó. A kezdéshez, tapasztalatszerzéshez teljesen megfelelt. Ma már kristálytiszta, átlátszó jégtömbökkel dolgozom, amelyeket magam állítok elő.

Gondolom, ennek az elkészítése is külön tudomány.

–Vannak cégek az Egyesült Államokban, amelyek kifejezetten

szobrászoknak készítenek jégtömböket, itthon a gyártást és a tárolást is magamnak kellett megoldani. Sikerült rájónnom a készítés technikájára, s amint fagyás közben a vizet mozgatom, mindig csak egy vékony réteg rakódik rá. Hat nap fagyasztás után készül el az alapanyag, egy 25x50x125 centiméteres, 125 kilogrammos jégtömb. Teljesen oxigénmentes, átlátszó, kristálytiszta – a tömbökből álló készlet tárolása azonban energiaigényes dolog, évente több millió forintot fizetek az áramért.

Miután megvan a jégtömb, és beérkezik a megrendelés, hogyan fog hozzá?

– A jég szobrászathoz a fő „csapáseleszköz” az elektromos láncfűrész, majd kisebb marógépekkel dolgozom mínusz hét-nyolc fokos hidegben. A láncfűrésznek nem lehet olajkenése, hiszen a jég szobor az esetek túlnyomó részében az asztalra kerül, az ételek közelébe. Valójában a víz keni a szerszámot.

A vasalót mikor használja?

–Akkor, ha az alapanyag eredeti méretei nem elégségesek, és két jégtömböt kell összefagyasztani. Ilyenkor a vasalóval felmelegítek egy alumíniumlapot, s ezzel olvasztom meg a jégtömbök felületét. Ezután a fémlapot úgy kell kihúzni a tömbök közül, hogy azok szépen egymáson feküdjenek. A „ragasztó” adott: a jég anyaga, a víz.

Olvastam, hogy a jég megformálásának az ötlete eredetileg a gasztronómiából származik, hiszen a jeget az ételek hűtésére használják.

– Innen már csak egy lépés volt, hogy ne csak egy nagy jégtáblára tegyük a halat, a húsokat, a gyümölcsöt vagy az édességet, hanem valamilyen díszes alkalmatosságra. Én is egy hattyúval kezdtem valamikor, azután folytattam nyitott kagylóval, ovális tálakkal, süteményestálalókkal – mikor mire volt igény. A jég, amint a felületen vékony rétegben megolvad, az ételeket nulla fokon tartja, akár tíz-tizenkét órán keresztül. A gasztronómiának egyébként olyannyira köze van a pályafutásomhoz, hogy a Nemzetközi Gasztronómiai Szövetség elnökének köszönhetem azt a meghívást, amelynek nyomán nemzetközi szinten is megmérettettem a munkám. Grazban a 2002-es világbajnokságon sikerült elnyernem a közönségsdíjat, és sok ismeretség is származott ebből az alkalomból. Novemberben már Belgiumba, majd Helsinkibe hívtak, ahol szintén közönségsdíjas lettem. A finn fővárosban ismerkedtem meg David Berman floridai jég szobrásszal, aki meghívott magához egy kis továbbképzésre a tengerentúlra. Nagyon sokat tanultam tőle.

Például mit?

– Egy nagyvonalúbb gondolkodásmódot, hogy ne vesszek el a részletekben. Amikor Berman úr meglátta, hogy egy madár szárnyának a tollazatát milyen aprólékosan cizellálok, odajött hozzám, megveregette a vállamat, majd egy nyisszantással levágta azt, amit én egy órán át formáltam. Ezek után három mozdulattal kivágta a tollak vonalát, és ímé, nézőtávolságból sokkal impozánsabb lett, mint amilyen az én szószövelem következtében. Emberi magatartás tekintetében is sokat jelentett számomra az a pozitív hozzáállás, amelyet Floridában tapasztaltam, és szinte ég és föld között lebegtem, amikor hazajöttem. Itthon azután szembesültem azzal a sok negatív szemlélettel, nyafogással, amely sajnos ránk jellemző, és egy ilyen szöveget hallgatva szinte fizikálisan éreztem, amint kiszívja belőlem az erőt. Amerikában tanultam meg azt is, hogy nem kell

szégyellnem, ha érték valamihez, sőt, azt bátran fel kell vállalnom. Ez nem jelent kevélységet, noha itthon sokan annak vélik. Ha viszont az emberek megérik, hogy bizonytalan vagy, akkor sokszor úgy reagálnak, mint a kutya, amikor megéri a félelem szagát.

Meséljen nekünk a londoni sikerről!

– A főváros üzleti negyedében, Canary Wharf-ban rendezték meg az eseményt, ahol naponta húszezer ember fordul meg. A versenyen előzetesen egyeztetett tervrajz alapján egy triciklit formáltam meg, amelyből egy ló formájában kiugrik a „lóerő”. Két és fél órai munkával, szakadó esőben faragtam ki, miközben sietnem kellett, hogy előbb legyen kész, mint ahogy a tömb elolvad. Az alkotás elkészültét sokan nézték végig, majd megérkezett a zsűri. Nagy siker volt. Az értékelés után jöttek a segítők, összekapolták és elszállították.

Hogy lehet lelkileg feldolgozni azt, hogy minden alkotása fél napon belül „elfolyik”?

– Ebbe a szakmába beletartoznak ilyen „förtelmes dolgok”, de nézzük a dolog jó oldalát! Amíg egy jég szobor épségben áll, gyönyörű szép, és mindenkinek tetszik. Gasztronómiai eseményen el se hiszik, hogy jég. Természetesen lefényképezzük, s így marad róla emlék, de miután elolvad, nincs mit tenni: újra várom, hogy csörögjön a telefon, és beleszóljon a megrendelő. Én ugyanis nem arra születtem, hogy egy darab szobrot készítek, hanem arra, hogy folyamatosan alkossak és alkossak.

Minden jog fenntartva © 2011 HETEK.HU Kft. - Alapító-főszerkesztő: [Németh Sándor](#) All rights reserved © 2011 HETEK.HU Ltd. - Founder Editor in Chief: [Németh Sándor](#) Kérdéseit, észrevételeit kérjük írja meg címünkre: hetek@hetek.hu. - The photos contained in the AP photo service may not be published and redistributed without the prior written authority of the Associated Press. All Rights Reserved. - Az AP fotószolgálat fotóit nem lehet leközölni vagy újrafelhasználni az AP előzetes írásbeli felhatalmazása nélkül! Copyright The Associated Press - minden jog fenntartva!